

Nr 296.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare anslag ur kyrkofonden till bostadsbyggnad för en kontraktsadjunkt i Ammarnäs i Sorsele församling; given Stockholms slott den 22 april 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 22 april 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Härefter anmäler chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Engberg fråga om anvisande av ytterligare anslag ur kyrkofonden till bostadsbyggnad för en kontraktsadjunkt i Ammarnäs i Sorsele församling samt anför härvid följande:

Vid Ammarnäs kapell i Sorsele församling är stationerad en av de sju inom Luleå stift på kyrkofondens bekostnad anställda kontraktsadjunkterna.

I ansökning den 8 mars 1935 anhöllo kyrkofullmäktige i församlingen, att Kungl. Maj:t måtte utverka och anslå medel från kyrkofonden eller

eljest för uppförande av prästgård åt nämnde kontraktsadjunkt i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar. Vid ansökningen voro fogade genom byggnadsstyrelsens försorg år 1922 upprättade normalritningar till prästgårdar för övre Norrland, typ I. Den ifrågasatta byggnaden omfattade fem rum, två hallar och kök samt hade beräknats kosta omkring 30,000 kronor, inklusive vatten-, avlopps- och värmeledningar samt elektrisk installation.

Av de i ärendet avgivna yttrandena inhämtas, att länsstyrelsen i Umeå ansett den ifrågasatta byggnaden vara alltför stort tilltagen och tillstyrkt uppförandet av en byggnad, innehållande ett färre antal, mindre rum, ävensom att byggnadsstyrelsen anfört, att det av pastoratet beräknade kostnadsbeloppet syntes väl knappt och torde böra höjas till 33,000 kronor samt att kostnaden för genomförandet av det av länsstyrelsen avgivna byggnadsförslaget inom styrelsen beräknats till 24,000 kronor.

Sedan ärendet genom skrivelse nr 10 underställts 1936 års kyrkomöte, anmälde kyrkomötet i skrivelse nr 24, att kyrkomötet för sin del beslutit bemyndiga Kungl. Maj:t att dels för byggande och iordningställande i Ammarnäs av bostad för ifrågavarande prästman ur kyrkofonden anvisa högst 33,000 kronor, dels bestämman de villkor, varunder bostaden finge disponeras av adjunkten, dels, där så erfordrades, ur kyrkofonden anvisa medel jämväl för fastighetens underhåll, dels ock, för den händelse framdeles en komministerstjänst bleve inrättad i Ammarnäs, avgöra huruvida och på vilka villkor fastigheten finge tagas i anspråk för anordnande av prästgård för komministern. Sedan Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition nr 47/1937 föreslagit riksdagen att lämna Kungl. Maj:t bemyndigande av nyss angivna innehåll, anmälde riksdagen i skrivelse nr 38, att propositionen bifallits av riksdagen.

Vid anmälan för Kungl. Maj:t av frågan om avlåtande av skrivelse i ämnet till 1936 års kyrkomöte anförde jag i anledning av ett av länsstyrelsen gjort uttalande rörande rumsdimensionerna, att en minskning av byggnadens storlek möjligen kunde äga rum och kostnaderna något reduceras. Då någon utredning i sistnämnda avseende icke föreläge, bjöde försiktigheten, yttrade jag, att räkna med det av byggnadsstyrelsen beräknade kostnadsbeloppet, 33,000 kronor.

Kungl. Maj:t uppdrog den 11 juni 1937 åt stiftsnämnden att i huvudsaklig överensstämmelse med inom byggnadsstyrelsens utredningsbyrå i maj 1937 upprättat och med alternativ D betecknat byggnadsförslag ombesörja uppförandet å angiven plats av bostad åt ifrågavarande prästman med rätt för stiftsnämnden att vidtaga sådana ändringar i byggnadsplanen, som kunde visa sig erforderliga eller ägnade att nedbringa kostnaderna. Tillika anbefallde Kungl. Maj:t statskontoret att ur kyrkofonden till stiftsnämnden på rekvisition i mån av behov för ifrågavarande ändamål utbetala högst 33,000 kronor.

I skrivelse den 28 februari 1938 har *stiftsnämnden* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte dels medgiva stiftsnämnden rätt att av kyrkofondsmedel eller andra för Kungl. Maj:t tillgängliga medel disponera 13,460 kronor för täckande av uppkomna merkostnader för byggnadsföretaget, dels ock vidtaga åtgärder för slutligt anvisande till stiftsnämnden för ifrågakomna ändamål av ett förslagsanslag å nämnda belopp. I skrivelsen har stiftsnämnden yttrat:

I anledning av det stiftsnämnden lämnade uppdraget vidtog nämnden omedelbart åtgärder för prästgårdens snabba uppförande. För överarbetande av ritningarna och uppgörande av arbetsbeskrivning m. m. utsåg stiftsnämnden länsarkitekten i Västerbottens län K. Sörensen, som jämväl erhöll i uppdrag att vara överkontrollant vid byggnadens uppförande.

Innan stiftsnämnden vidare redogjorde för de av nämnden vidtagna åtgärderna, ville nämnden beröra ett av byggnadsstyrelsen efter riksdagens ovanberörda skrivelse avgivet utlåtande rörande den ifrågavarande byggnaden. Sedan byggnadsstyrelsen omnämmt, att inom styrelsens utredningsbyrå upprättats det med alternativ D betecknade förslaget, till grund för vilket förslag legat genom byggnadsstyrelsens försorg år 1922 upprättade normalritningar till prästgårdar för övre Norrland, framhöll styrelsen, att i anledning av vissa från pastorsämbetets sida framställda speciella önskemål, vilka styrelsen ansett sig icke böra avvisa, utöver utrymmena enligt normalritningarna tillagts vissa ytterligare sådana såsom badrum, tvättstuga och garage, vilka utrymmen hade synts behöfliga. Efter det styrelsen berört vissa detaljer i byggnadsplanen, meddelade styrelsen, att för en byggnad enligt normalritningarna byggnadskostnaderna i oktober 1936 beräknats till 33,000 kronor. Med då gällande priser skulle kostnaderna för en byggnad enligt alternativ D kunna approximativt beräknas sålunda:

byggnadsarbeten	kronor	23,500
värme-, vatten- och avloppsledningar	»	7,000
elektriska ledningar	»	1,500
ritningar, kontroll, administration samt oförutsedda arbeten	»	4,000
	Summa	kronor 36,000.

I denna beräkning — framhölle byggnadsstyrelsen — inginge icke kostnader för utvändiga ledningar, vattenanskaffning, stängsel eller planeringsarbeten. Med hänsyn till stegrade materialpriser och på pastorsämbetets begäran tillkomna ytterligare utrymmen utöver vad ovannämnda normalritningar typ I upptog, hade det icke varit möjligt att, ehuru byggnaden enligt det föreliggande förslaget vore något mindre än vad som från början avsetts, åstadkomma en av föredragande departementschefen ifrågasatt reducering av byggnadskostnaderna. Byggnadsstyrelsen förmodade emellertid, att byggnadskostnaderna på platsen vore något lägre än vad beräkningarna förutsatte, varför det enligt styrelsen torde vara möjligt att uppföra byggnaden för det av riksdagen anvisade beloppet.

Under tiden sedan byggnadsstyrelsen avgivit sitt här ovan omnämnda yttrande eller den 11 maj 1937 hade som bekant byggnadskostnaderna i icke oväsentlig grad stigit. Byggnadsstyrelsens beräkningar hade emellertid i fråga om de flesta posterna visat sig tillförlitliga. Särskilt beträffande posten byggnadsarbeten hade emellertid ett överskridande av den beräk-

nade anslagsposten blivit nödvändig. Sålunda hade entreprenaden å byggnadsarbetena exklusive målning slutat å en summa av 24,150 kronor.

Som av det ovan sagda framginge, hade byggnadsstyrelsen beslutat tillstyrka anläggande av badrum, varjämte enligt förslaget i byggnaden skulle inredas värme-, vatten- och avloppsledningar. I den kostnadsberäkning, som gjorts av byggnadsstyrelsen, hade icke intagits kostnader för utvändiga ledningar och vattenanskaffning. Det gällde sålunda för stiftsnämnden att dels inreda huset med värme- och vattenledning samt badrum, dels ock ombesörja vattenanskaffning. Så vitt verkställda undersökningar gäve vid handen, funnes icke möjlighet att på den för prästgården avsatta tomten mot rimliga kostnader anlägga brunn eller att på tomten lösa vattenfrågan för prästgården. Då det sedan något år tillbaka i Ammarnäs funnes ett av stiftelsen Västerbottens läns arbetsstugor anlagt vattenledningssystem, vilket av arbetsstugorna utförts för en kostnad av cirka 15,000 kronor, inleddes underhandlingar med stiftelsen samt undersöktes möjligheterna för framdragande av vattenledningssystemet till prästgården. Till detta system, vilket för arbetsstugornas del utförts från en vattenreservoar med tillhörande vattenanläggningar till arbetsstugan, hade anslutit sig eller komme att ansluta sig vissa kommunala och offentliga byggnader, däribland det under uppförande varande lapska ålderdomshemmet. Detta sistnämnda vore beläget cirka 200 meter från prästgårdsbyggnaden. I överensstämmelse med de beräkningar, som gjorts av stiftelsen vid vattenledningens anläggande, fordrade densamma en ersättning å 2,000 kronor av kyrkofonden för rätt att vid ålderdomshemmet ansluta sig till systemet. Stiftsnämnden hade i anledning härav tillskrivit Sorsele församlings pastorat samt hemställt — under framhållande av betydelsen av att församlingen, då stiftsnämnden nödgades hos Kungl. Maj:t begära ytterligare anslag för prästgårdens uppförande, visade sin vilja och förmåga att deltaga i kostnaderna för ett offentligt arbete, varigenom såväl direkta som bestående förmåner av olika slag tillfördes församlingen — att församlingen måtte anvisa det av stiftelsen sålunda fordrade beloppet. Församlingen hade emellertid förklarat sig icke kunna anvisa det begärda beloppet. Då rörledningsarbeten påginge i här ovan omförmälda ålderdomshem och det syntes angeläget, att rörledningsarbetena utfördes i ett sammanhang, funne sig stiftsnämnden icke hava annan möjlighet än att avsluta kontrakt rörande anläggande av yttre vatten- och avloppsledning. Sammanlagda kostnaderna för vattenledningarnas framdragande inklusive anslutningsavgiften uppginge till ett belopp av 5,930 kronor. Detta belopp kunde förefalla relativt stort, men å andra sidan torde prästgårdsbyggnadens förseende med vatten genom brunnsgrävning och anläggande av pumpanordning knappast hava kunnat ske till lägre belopp, om brunnsgrävning nämligen mot förmodan hade kunnat ifrågakomma. Fördelarna med det nu indragna vattenledningssystemet torde vara påtagliga. Byggnaden vore nu försedd med en med ålderdomshemmet delvis gemensam avloppsledning, vilken sålunda icke behövde särskilt anläggas.

I byggnadsstyrelsens beräkning inginge icke heller kostnader för stängsel och planeringsarbeten. Enligt under hand införskaffat anbud syntes ett enkelt men prydligt stängsel kunna anskaffas för 1,000 kronor. Planeringsarbetena, i den mån desamma måste anses oundgängligen erforderliga — i dessa inginge bland annat framdragande av en kort väg till befintlig landsväg — torde icke kunna beräknas understiga ett belopp av 400 kronor.

En jämförande tablå mellan byggnadsstyrelsens kostnadsberäkningar och hittills inkomna anbud samt för återstående arbeten beräknade kostnader hade följande utseende:

	Byggnadsstyrelsens beräkning	Anbud eller beräknade kostnader
Byggnadskostnader	23,500	24,150 antaget anbud
Målning		2,500 beräknade kostnader
Elektriska ledningar	1,500	1,680 antaget anbud
Värme, vatten och avlopp, invändiga ledningar	7,000	6,800 » »
Ritningar, kontroll och oförutsedda utgifter . .	4,000	4,000 beräknade kostnader
Utvändiga ledningar och vattenanskaffning . . .	—	5,930 antaget anbud
Staket och planering av tomt	—	1,400 beräknade kostnader
Summa kronor	36,000	46,460

Av ovanintagna uppställning framginge, att samtliga arbeten torde komma att föränleda en kostnad av 13,460 kronor utöver anvisat belopp av 33,000 kronor.

Stiftsnämnden ville ytterligare betona, att ett avbrytande av de påbörjade arbetena eller ett uppskjutande av desamma med hänsyn till föreliggande förhållanden icke låtit sig göra utan att ytterligare fördyra kostnaderna för byggnadens uppförande. Icke heller hade arbetena enligt nämndens förmenande kunnat utföras på ett mera ekonomiskt eller lämpligare sätt.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 8 mars 1938 anført:

Kostnaden för ifrågavarande bostadsbyggnad beräknades av styrelsen i skrivelse den 11 maj 1936 till 33,000 kronor, exklusive kostnader för utvändiga ledningar, planeringsarbeten och stängsel. Vid den tidpunkt, då byggnadsföretaget igångsattes, nämligen i juli 1937, hade arbets- och materialpriser stigit i genomsnitt med omkring 20 procent, vilket innebure en kostnadsökning i förevarande fall från 33,000 till 39,600 kronor. Med tillägg av kostnaderna för yttre ledningar och vattenanskaffning samt för planeringsarbeten och stängsel, vilka kostnader av stiftsnämnden angivits till sammanlagt 7,330 kronor, beträffande vilket belopp byggnadsstyrelsen icke hade något att erinra, skulle totalkostnaden för ifrågavarande anläggning uppgå till 46,930 kronor eller något mer än den av stiftsnämnden angivna summan. Det av stiftsnämnden begärda tilläggsbeloppet å 13,460 kronor syntes byggnadsstyrelsen sålunda skäligt.

Kammarkollegiet och *statskontoret* hava i gemensamt utlåtande den 12 april 1938 yttrat:

I utlåtande den 11 maj 1937 hade, erinra ämbetsverken, byggnadsstyrelsen framlagt ett efter förda underhandlingar framkommet ändrat byggnadsförslag, vilket beräknades draga en kostnad av 36,000 kronor, exklusive kostnader för utvändiga ledningar, vattenanskaffning, stängsel och planeringsarbeten. Byggnadsstyrelsen hade emellertid förmodat, att byggnads-

kostnaderna på platsen vore något lägre än beräkningarna förutsatte, varför det syntes vara möjligt att uppföra byggnaden för det anvisade beloppet av 33,000 kronor. Prästgårdsbyggnaden hade uppförts enligt detta förslag.

Ämbetsverken funne det hava ankommit på stiftsnämnden att, innan arbetena igångsattes enligt det ändrade förslaget, inhämta Kungl. Maj:ts medgivande till detsammans utförande eller vidtaga erforderliga åtgärder till kostnadernas nedbringande, då det redan från början varit antagligt, att kostnaderna icke kunde hållas inom ramen av det beviljade anslaget.

För täckande av de nu uppkomna merkostnaderna, 13,460 kronor, syntes medel icke vara för Kungl. Maj:t tillgängliga. Enligt ämbetsverkens mening torde annan utväg för kostnadernas ersättande icke stå öppen än att, i överensstämmelse med den ordning, enligt vilken det ursprungliga anslaget å 33,000 kronor blivit anvisat, göra särskilda framställningar om kostnadernas bestridande ur kyrkofonden.

Departementschefen.

Ehuru enligt min mening stiftsnämnden bort underställa ärendet Kungl. Maj:ts förnyade prövning, så snart det stått klart för nämnden, att det skulle bliva nödvändigt att för ändamålet taga kyrkofonden i anspråk i vidare mån än ursprungligen varit avsett, och innan byggnadsarbetena igångsatts, finner jag det å andra sidan icke möjligt att i den nu föreliggande situationen ställa sig avvisande gentemot nämndens förslag. Av utredningen framgår, att det anslagsbelopp, som ytterligare erfordras, är avsett att dels möta en av stegrade arbets- och materialpriser betingad kostnadsökning, dels ock bestrida vissa kostnader, som icke ingått i den av byggnadsstyrelsen uppgjorda, den 11 maj 1937 dagtecknade kostnadskalkylen. Jag har intet att erinra emot stiftsnämndens i dessa avseenden framställda förslag. Däremot kan jag icke tillstyrka, att ett förslagsvis betecknat belopp anvisas för ändamålet. Jag förutsätter, att kyrkofondens utgifter för ifrågavarande byggnadsföretag skola stanna vid högst det av nämnden nu beräknade beloppet av 46,460 kronor.

Jag föreslår alltså, att ur kyrkofonden, utöver tidigare anvisade 33,000 kronor, ställas till förfogande ytterligare högst (46,460 — 33,000 =) 13,460 kronor för ifrågavarande ändamål. Därest riksdagen biträder detta förslag synes ärendet böra i sinom tid underställas kyrkomötet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att för byggande och iordningställande i Ammarnäs av bostad för den där stationerade kontraktsadjunkten ur kyrkofonden anvisa, utöver tidigare till förfogande ställda medel, ytterligare högst 13,460 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

E. Hedenlund.
